

Konsekvensrapport

**Resultatet av förändrat bidragssystem
för förskolor och familjedaghem i
Täby kommun fr.o.m. januari 2008**

Rapporten i korthet

I januari 2008 genomförde Täby Kommun ett antal förändringar gällande budgeten för barnomsorgen i Täby. Förändringarna innebär ekonomiska nedskärningar för förskolor och familjedaghem.

Föräldrar, verksamhetsansvariga inom Täbys barnomsorg och Täbys politiska opposition upplevde att en konsekvensanalys av de beslutade ekonomiska förändringarna saknades. På grund av detta utförde föräldranätverket "Barn i Täby" en undersökning utformad som en skriftlig enkät bland Täbys förskolor och familjedaghem. De verksamhetsansvariga som besvarade enkäten representerar 62 % av barnen med barnomsorgsplacering i Täby kommun, januari 2008. **Enkäten visar att förändringarna, nästan uteslutande, drabbar barnomsorgen och barnen negativt. Bland annat påvisas minskad pedagogisk kvalitet, försämrad säkerhet i inne- och utemiljö, större barngrupper och sämre mat.**

När nivån av anslagna medel för barnomsorgen i Täby kommun jämförs med investeringsnivån inom barnomsorgen i landets övriga kommuner står det klart att Täby befinner sig i bottenskiktet, trots att kommunen under de senaste åren uppvisat ett kraftigt budgetöverskott.

Jämför man dessutom realiteten inom barnomsorgen i Täby kommun med regeringens mål för familjepolitiken för perioden 2006-2010 befarar föräldrar, verksamhetsansvariga inom Täbys barnomsorg och föräldranätverket "Barn i Täby" att Täby kommun kommer att misslyckas med att uppfylla de mål som regeringen formulerat för familjepolitiken.

Denna rapport synliggör, i detalj, de många brister inom Täby kommuns barnomsorg som uppkommit som ett resultat av kommunledningens beslut att förändra förutsättningarna för barnomsorgen. Beslutet kommer också att leda till andra följder som till exempel svårigheter att uppnå visionen "Täby 2030", minskade skatteintäkter och sjunkande bostadspriser.

Täby den 2 juni 2008

Anna Junell, Carin Stowe och Peter Witt, Föräldranätverket Barn i Täby

1	INLEDNING	4
2	FÖRÄLDNÄTVERKET BARN I TÄBY	4
3	SKOLVERKETS STATISTIK: TÄBY	5
4	POLITISKA MÅL FÖR BARNOMSORGEN	6
4.1	REGERINGENS MÅL	6
4.2	TÄBY KOMMUNS MÅL	6
5	BESKRIVNING AV FÖRÄNDRINGARNA	6
5.1	DAG-FÖR-DAG SYSTEM FÖR 5-ÅRINGAR	6
5.2	LOKALBIDRAG MINSKAR FÖR FAMILJEDAGHEM	7
5.3	ÄNDRING AV PENG PER BARN	7
5.4	KOMMUNEN FAKTURERAR FÖRÄLDRAAVGIFTERNA.....	7
5.5	MINSKAD ERSÄTTNING FÖR DELTIDSBARN.....	7
5.6	TVÅ VECKORS SEMESTER.....	7
5.7	48 TIMMARS ARBETSVECKA	7
5.8	FÖRÄLDRALEDIG FÖRÄLDER.....	7
5.9	ARBETSLÖS FÖRÄLDER	8
6	EFFEKTER AV FÖRÄNDRAD BUDGET FÖR BARNOMSORG	8
6.1	FRÅGOR TILL UTFÖRARE	8
6.2	UTFÖRARNAS ENKÄTSVAR:	8
6.3	KONSEKVENSER FÖR UTFÖRARE.....	9
6.3.1	<i>Drabbar dag-för-dag systemet er negativt?</i>	9
6.3.2	<i>Drabbar utjämningen av föräldraavgiften er negativt?</i>	10
6.3.3	<i>Minskar kostnaderna när fakturering av föräldraavgifterna sköts av kommunen?</i>	10
6.3.4	<i>Vad gör ni för att kompensera minskning av peng till deltidsbarnen?</i>	11
6.3.5	<i>Vad gör ni för att kompensera minskning av peng till 4-5 åringar?</i>	12
6.3.6	<i>Övriga kommentarer</i>	12
6.4	KONSEKVENSER FÖR BARN	13
6.5	KONSEKVENSER FÖR FÖRÄLDRAR	13
6.6	KONSEKVENSER FÖR TÄBY KOMMUN.....	13
7	ÅTGÄRDER	14
7.1	UTFÖRARE.....	14
7.1.1	<i>Uppsägning av personal</i>	14
7.1.2	<i>Ingen lunch till deltidsbarn</i>	14
7.1.3	<i>Större barngrupper</i>	14
7.1.4	<i>Kompletterande intäktskällor</i>	14
7.1.5	<i>Ändrat schema för deltidsbarn</i>	14
7.1.6	<i>Färre timmar för deltidsbarn</i>	14
7.1.7	<i>Minskade personaltimmar</i>	15
7.1.8	<i>Kostnadsbesparingar</i>	15
7.1.9	<i>"Frivilliga" ekonomiska bidrag</i>	15
7.2	BARN I TÄBY KRÄVER EN BARNOMSORG SOM:.....	15
7.3	BARN I TÄBY KRÄVER ATT DEN POLITISKA MAJORITETEN I TÄBY:.....	15
8	KÄLLREFERENSER	16

1 Inledning

Den 28 november 2007 tog kommunfullmäktige, med moderaterna i majoritet, beslut om en budget som innebär nedskärningar för förskolor och familjedaghem, trots vilda protester från föräldrar, utförare och politiker från alla andra partier! Barn och grundskolenämnden, även de med moderaterna i majoritet, fattade därefter beslut om vilka förändringar som skulle gälla från och med 1 januari 2008.

I korthet kan kommunfullmäktiges beslut sammanfattas (för detaljer se avsnitt 5):

- Fullt utbyggt dag- för dag system för 5-åringar.
- Förändrade pengbelopp: höjda för 1-2 år, sänkta för 3-5 år.
- Deltidsbarn får 60 % av heltidspeng, istället för 75 % som tidigare.
- Lokalbidragen till familjedaghemmen minskas.
- Fakturering av föräldraavgift tas över av kommunen, istället för av utföraren.

I korthet kan barn och grundskolenämndens beslut den 11 december 2007 sammanfattas (för detaljer se avsnitt 5):

- Familjedaghem tillåts stänga två veckor per år (semester), med bibehållet bidrag.
- Familjedaghemmens öppettider justeras ner från 52,5 timmar per vecka till 48 timmar.
- Föräldralediga föräldrar som tar ut mer än 49 % föräldrapenning från Försäkringskassan tillåts bara ha äldre syskon upp till 15 timmar per vecka på förskolan. Tidigare kunde man ta ut 60 % av föräldrapenningen, för arbete och/eller studier, med bibehållen barnomsorgsplats.
- Arbetslösa föräldrar förväntas söka arbete aktivt på heltid, men tillåts bara utnyttja Täbys barnomsorg 15 timmar per vecka.

Dessa förändringar kommer att leda till följande försämringar för barnen i Täbys barnomsorg:

- Större barngrupper
- Minskad säkerhet och kvalitet
- Vissa förskolor/familjedaghem tvingas stänga
- Längre köer
- Minskad valfrihet
- Dessutom kan dessa förändringar leda till långtgående effekter för Täby kommun i sin helhet (se avsnitt 6.6).

Rapporten är baserad på en enkät som nätverket ”Barn i Täby” skickade ut till alla kommunens barnomsorgsutförare i januari 2008.

Syftet med rapportern är att skapa medvetenhet om barnens situation för att möjliggöra förändringar och därigenom göra Täby till en verkligt bra plats för våra barn att växa upp i.

2 Föräldranätverket Barn i Täby

”Barn i Täby” (BiT) är ett nätverk som verkar för att förbättra villkoren för barnen i Täby. Nätverket startades som en spin-off till föräldraprotester mot kommunens planerade nedskärningar inom barnomsorgen hösten 2003. Arbetet med ”Barn i Täby” drivs av ett antal föräldrar i ett nätverk med möten en till två gånger per år eller vid behov. Nätverket består av ca 800 medlemmar. ”Barn i Täby” är ett partipolitiskt obundet nätverk som verkar för att

förbättra barnomsorg och skola i Täby Kommun. ”Barn i Täby” är en möjlighet för medlemmarna att verka för nätverkets målsättning. BiT är aktiva genom att bevaka våra barns intressen både via politiker och tjänstemän i Täby Kommun samt utförare, d v s de företag som driver förskolorna i Täby. Vi fokuserar på att påverka politiker och bilda opinion för att säkerställa att barnen i Täby har möjlighet att få en högkvalitativ omsorg.

”Barn i Täby” arbetar för att:

- Bevara antalet platser inom Täby barnomsorg.
- Öka kvaliteten på barnomsorgen i Täby kommun.
- Bevara Täby föräldrars valfrihet att välja barnomsorg som passar deras barn.
- Verka för en öppen och ärlig demokratisk process som bygger på samarbete mellan kommun, förskolor och föräldrar för en rättvis och fungerande barnomsorg.

3 Skolverkets statistik: Täby

Enligt Skolverkets rapport *Fem år med maxtaxa* har andelen högskoleutbildad personal sjunkit i takt med att andelen barn i förskolor har ökat. Andelen högskoleutbildad personal är lägre i kommuner med högre andel enskild verksamhet, vilket även gäller för jämförelsekommunerna ovan med undantag för Solna. Den ökande andelen barn i förskola och tillgången på förskollärare har även för Täbys del medfört en sänkning av andelen högskoleutbildad personal. Sammantaget kan konstateras att Täby har en lägre andel personal med högskoleutbildning och en personaltäthet som är avsevärt lägre än snittet i jämförelsekommunerna. Merparten av jämförelsekommunerna har högre kostnad per förskolebarn i Täby.

Faktaruta Täby

- 277 av Sveriges 290 kommuner spenderar årligen mer på varje förskolebarn än Täby.
- 281 av Sveriges 290 kommuner har fler högskoleutbildade pedagoger inom barnomsorgen än Täby.
- 29 % av den totala kostnaden per barn i Täby finansieras av föräldrarna. Snittet bland Sveriges kommuner är 8 %.

Källa: Skolverket som ansvarar för Sveriges officiella statistik för förskolan.
Siffrorna avser år 2006 & 2007.

4 Politiska mål för barnomsorgen

4.1 Regeringens mål

Regeringens familjepolitik syftar till att genom ökad valfrihet stärka föräldrars makt över sin livssituation. I den reformerade familjepolitik, som enligt planerna ska genomföras under mandatperioden, ingår förslag om barnomsorgspeng, ökat pedagogiskt inslag i förskolan, jämställdhetsbonus, ett frivilligt kommunalt vårdnadsbidrag och en utvidgad allmän förskola.

Budgetpropositionen – införande under 2009

– *Utvidgad allmän förskola* - Kommunernas skyldighet att erbjuda plats i avgiftsfri allmän förskola kommer att utvidgas till att gälla från höstterminen det år barnet fyller tre år. Kommunerna kommer att kompenseras av staten som en del i det generella statsbidraget.

– *Ökat pedagogiskt uppdrag i förskolan* - Den pedagogiska stimulans som barn får i förskolan varierar ofta inte bara mellan kommuner utan också inom en och samma kommun. Likvärdigheten måste öka och en tydlig uppföljning och utvärdering av arbetet bör ske. Målen i förskolans läroplan ska förtydligas. Den nationella kvalitetsgranskningen av förskolan när det gäller det pedagogiska innehållet ska förstärkas. I budgetpropositionen föreslås den nationella utbildningsinspektionen tillföras 150 miljoner kronor för förskola, skola och vuxenutbildning. Det ska finnas förskollärare i varje förskola och förskolläraren ska ges ett övergripande pedagogiskt ansvar.

– *Barnomsorgspeng* - Barnomsorgspeng ska kunna användas för att köpa en plats med kommunal eller enskild huvudman, antingen i hemkommunen eller i en annan kommun. Etableringsfriheten som finns för förskolor ska utvidgas till att omfatta även familjedaghem, flerfamiljssystem m.m. Barnomsorgspeng ska kunna delas mellan t.ex. allmän förskola och annan barnomsorg.

4.2 Täby kommuns mål

I Täby kan alla föräldrar själva välja förskoleverksamhet i förskola eller familjedaghem för sina barn, såväl i Täby som i andra kommuner. I Täby finns verksamhet i förskola för barn i åldrarna 1 - 5 år och i familjedaghem för barn 1 - 9 år. Rätten att välja förskola och familjedaghem innebär inte alltid att ett barn kan garanteras plats i den förskola eller det familjedaghem som valts. Föräldrarnas förstahandsval tillgodoses i möjligaste mån med hänsyn till lediga platser. Förskoleverksamheten i Täby drivs, i alla fall utom ett, av enskilda utförare.

5 Beskrivning av förändringarna

5.1 Dag-för-dag system för 5-åringar

Dag-för dag system för 5-åringar.

Tidigare riktlinjer för barnomsorgspeng innebar att om barnet slutade i förskola/familjedaghem efter den 15 juni för att börja i förskoleklass under hösten utbetalades bidrag tom 31 juli. Under resterande del av året utbetalades peng till utförarna dag för dag till den utförare där barnet är inskrivet, dvs om förskolan har stängt under juli månad så får förskolan

inte peng för 5-åringar för den perioden. *Från och med 2008 beslutades att systemet med dag för dag används under hela året.*

5.2 Lokalbidrag minskar för familjedaghem

Lokalbidragen till familjedaghemmen minskas.

Enligt beslutet i VP 2004 minskades lokalbidraget och därmed pengarna till familjedaghem med 5000 kr per barn och år. I VP 2004 redovisades dessutom möjligheten att ytterligare sänkningar kunde bli aktuella. *Från och med 2008 justeras ersättningen till familjedaghemmen ned med 5000 kronor per år och barn år, så att ersättningsnivån för arbetet med barnen blir mer jämförbar med förskolornas ersättning.*

5.3 Ändring av peng per barn

Förändringen av pengarna på årsbasis per barn i åldersgrupperna 1-2 år, 3 år respektive 4-5 år innebär en marginell ökning med ca 1,6 % från 2007 till 2008 beräknat på en grupp med jämn representation av alla åldersgrupper. Då inflationen och 2007 års lönerörelse uppgår till ca 3 % vardera innebär den faktiska förändringen av pengarna en sänkning.

5.4 Kommunen fakturerar föräldraavgifterna

Fakturering av föräldraavgift tas över av kommunen, istället för av utföraren. Tidigare har förskolor och familjedaghem fakturerat föräldrar för barnomsorgsavgift. Från och med januari 2008 fakturerar kommunen barnomsorgsavgift. Kommunens fakturering av avgifterna ger respektive utförare lika intäkter per barn. Av Täbys 117 förskolor/familjedaghem drivs 116 i privat regi.

5.5 Minskad ersättning för deltidsbarn

Deltidsbarn får 60 % av heltidspeng, istället för 75 % som tidigare. För barn som har rätt att vistas i förskoleverksamhet minst 3 timmar/dag eller 15 timmar per vecka utbetalades tidigare peng till utföraren med 75 % av heltidspeng. *Från och med januari 2008 minskas bidraget till 60 % av heltidspeng.*

5.6 Två veckors semester

Familjedaghem tillåts stänga två veckor per år (semester), med bibehållet bidrag.

5.7 48 timmars arbetsvecka

Familjedaghemmens öppettider justeras ner från 52,5 timmar per vecka till 48 timmar.

5.8 Föräldraledig förälder

Föräldralediga föräldrar som tar ut mer än 49 % föräldrapenning från Försäkringskassan tillåts bara ha äldre syskon upp till 15 timmar per vecka på förskolan. Tidigare kunde man ta ut 60 % av föräldrapenningen, för arbete och/eller studier, med bibehållen barnomsorgsplats.

5.9 Arbetslös förälder

Arbetslösa föräldrar förväntas söka arbete aktivt på heltid (40 timmar/vecka), men tillåts bara utnyttja Täbys barnomsorg 15 timmar per vecka.

6 Effekter av förändrad budget för barnomsorg

6.1 Frågor till utförare

1. Drabbar dag-för-dag systemet er negativt? Ja/nej. Om ja, vilka åtgärder planerar ni och vilka konsekvenser för det för förskola/föräldrar?
2. Drabbar utjämnningen av föräldraavgiften er negativt? Ja/nej. Om ja, vilka åtgärder planerar ni och vilka konsekvenser för det för förskola/föräldrar?
3. Minskar era kostnader när fakturering av föräldraavgifterna sköts av kommunen? Ja, nej oförändrat, annat.
4. Vad gör ni för att kompensera minskning av pengarna till deltidsbarnen? Ändrat schema? Ingen lunch?
5. Vad gör ni för att kompensera minskning av pengarna till 4-5 åringar? Beräknat på snittpeng 2007 till 2008 så minskar denna med 1 %.
6. Drabbar det sänkta lokalbidraget er negativt? Ja/nej (Familjedaghem)

Vi har skickat dessa frågor via e-post till samtliga utförare i Täby under januari 2008.

6.2 Utförarnas enkätsvar:

Tabellen representerar **62 %** av det totala antalet barn i barnomsorg i Täby (januari 2008).

Del av systemet	Antal svar	Antal svar med negativ effekt	% svar med negativ effekt
Dag-för-dag system	18	18	100 %
Utjämnning av föräldraavgifter	18	13	72 %
Fakturering tas om hand av kommunen	18	17	94 %
Sänkt bidrag för deltidsbarn	18	16	89 %
Minskad peng för 4-5 åringar	18	18	100 %
Lokalbidrag sänkt för familjedaghem	6	6	100 %

41 % av Täbys utförare inom barnomsorgen (januari 2008) svarade på enkäten.

6.3 Konsekvenser för utförare

Kommentarer från utförarna.

6.3.1 Drabbar dag-för-dag systemet er negativt?

”Utjämnningen av föräldraavgifterna drabbar oss negativt”

”Med dag för dag system förlorar vi ca 1 miljon under juli månad, vi har 144 barn födda 02. Dessutom är det flera föräldrar som säger upp platsen redan under juni månad. Så totalt kan det röra sig om 1,3 – 1,5 milj.”

”Då vi har 12st 6-åringar som slutar så räknar jag med att de flesta kommer att säga upp sig till sista juni, vilket innebär att jag förlorar ca 80 000 i juli, och var de pengarna ska plockas vet jag inte i dagsläget.”

”Dag för dag blir väldigt kännbart för oss dagmammor som har ungefär 7 barn och om man sen har 4 st 6-åringar som slutar i juni. Helt hopplöst att klara sommaren.”

“Dag för dag systemet drabbar oss mycket, vi förlorar ca 150 000 i hela företaget, vilket är väldigt mycket pengar. Detta kommer inte att drabba oss förrän nästa räkenskapsår, så då kommer vi att få öka våra barngrupper som kompensation för detta. Fler barn i grupperna är inte bra, det finns många utredningar de senaste åren som kommer fram till att barnen vistas i för stora grupper och Täbys barn kommer att vistas i mycket stora barngrupper.”

”Systemet (dag för dag) drabbar oss negativt. Vi har 27 barn som går från vår verksamhet i slutet av juni för att till hösten börja i förskoleklass. Vi har vår-inkolningar 5 maj för ca 6 barn på enheten. / Vi ändrar tiderna för deltidsbarnen till 8.15-11.15. Vi minskar successivt personaltimmar under eftermiddagstid och komprimerar schema allteftersom att antalet deltidsbarn ökar i verksamheten under året. Övriga nya barn får startdatum 1 augusti istället för som tidigare grupperingar om ca 4-6 barn under inskolningen vid olika datum i augusti. / Vi har inga pengar till vikarier för personals sjukdom dag 2-14. Här får ledning gå in samt samverka och fördelning av befintliga resurser ske. / Överhuvudtaget finns det inga marginaler för oförutsedda händelser.”

”Ja det (dag för dag-systemet) drabbar mig mycket negativt för att pengarna minskar så avsevärt, det gör min tillvaro svårare. Man blir tvingad att be föräldrarna som vill börja mitt i månaden att skriva att de börjar i början av månaden, likaså de som slutar mitt i månaden får skriva att de slutar den sista i månaden.”

”Ja vi förlorar det som varit vår semesterlön. Föräldrarna gör en vinst.”

”Självklart att dag för dag systemet påverkar oss negativt dels blir det ett tapp i ekonomin på en stor summa pengar, då vår förskola är väldigt liten påverkar all nedskärning oss väldigt negativt. Vi kan inte säga upp ledarna under sommaren för att sedan anställa dem igen. Vi får helt enkelt ha höstens inskolningar redan i april vilket medför stora barngrupper stökigt för alla parter. Det påverkar också ledarnas semester under sommaren.”

”Dag-för-dag systemet drabbar oss mycket negativt, för 2008 slår det ca -60000 kr. Förskoleverksamheten har krav att drivas 12 månader om året. De flesta kostnader är fasta i form lokal och personal. De rörliga kostnader som förändras när 5-åringarna säger upp sin plats är marginella jämfört med de fasta som kvarstår alla årets månader. / För att kompensera intäktsbortfallet kommer vi att tvingas ta in ytterligare 2,5 barn jämfört med 2007. Detta med samma antal personaltimmar och på samma begränsade yta. Detta är en tydlig kvalitetsförsämring för vår verksamhet. Dessutom kommer vi att behöva skjuta på investeringar såsom upprustad utemiljö och skära på personalsatsningar.

”Ja det blir för vår lilla verksamhet en klar försämring. Vi tvingas att utöka vår barngrupp för att kompensera. Detta torde utan tvekan försämma förutsättningarna för att bedriva högkvalitativ barnomsorg.”

”Vår verksamhet blir mycket mer ekonomiskt utsatt. Förebyggande åtgärder för detta är att försöka samarbeta med andra förskolor under semesterperioden och tillsammans säkerställa att vi kan erbjuda dag-för-dag systemet.”

6.3.2 Drabbar utjämnningen av föräldraavgiften er negativt?

”Vi förlorar på föräldraavgiftens utjämnning, men det har jag svårt att bli upprörd över eftersom det finns utförare som tidigare förlorade pengar så det är väl en solidaritetsfråga.”

”Ja, vi måste köpa billigare = näringsfattigare och enklare mat till barnen. Vi serverar inte mjölk bara vatten. Barnen får dela på frukten och mycket mindre portion grönsaker. Täby kommun har förbjudit oss att ta in pengar från föräldrar till biljetter och transport till och från kulturella aktiviteter så konsekvensen blir att dessa uteblir. Men enligt skollagen 4 kap, 4§ så är det tillåtet.”

”Ja, vi får ta in fler barn i verksamheten, vilket leder till större barngrupper, vilket är negativt både för barn och för personal. Vi får även göra kostnadsbesparingar inom andra områden vilket leder till en kvalitetsförsämring för verksamheten.”

6.3.3 Minskar kostnaderna när fakturering av föräldraavgifterna sköts av kommunen?

”Vi måste säga upp en deltid för att få kostnaderna i balans pga. av att kommunen sköter fakturering av föräldraavgifterna. Dessutom har vi lagt ner pengar på faktureringsystem som vi inte behöver längre.”

”För mig personligen är det enklare att Kommunen sköter fakturorna, men rent principmässigt anser jag att det är fel för vi är egna företagare och Täby kommun borde inte vara inne och ”peta” i vår näringsutövning”

”Nej det blir ingen förändring av våra kostnader, förskolans verksamhet gynnas inte på något sätt att kommunen tar över faktureringen.”

6.3.4 Vad gör ni för att kompensera minskning av pengarna till deltidsbarnen?

”Jag kommer att ha 3 föräldralediga barn. Kommer hösten 2008 att ta in 1 barn extra annars så går det inte i runt.”

”När det gäller deltidsbarnen så har vi inte beslutat hur vi ska göra. Vi tar nu under våren in fler barn för att kompensera detta, men det är svårt att kompensera med fler barn eftersom man måste tänka på hösten när många småsyskon vill ha plats så man måste jämkas ihop så det blir bra framåt också. Sofia Paulssons förslag om att två barn delar en plats går inte av flera skäl. Om det ena barnet vill gå upp till heltid ska vi då säga upp det andra barnet eller? Det är också väldigt viktigt för barnen både de som går på deltid och de som går heltid att de får kontinuitet, annars får vi inga fungerande barngrupper vilket är stommen i vår verksamhet. Då blir det bara barnparkering och då får vi inte behålla våra kompetenta pedagoger.”

“Vi har ändrat schemat till kl. 8 -11 alt. kl. 12 – 15. Vi serverar ingen lunch, mellanmål eller frukt. Dessutom störs verksamheten i sina aktiviteter då tidigare var deltidsbarnen 5 tim/dag i tre dagar. Då fanns tid nu är det mest stress för barnen. De hinner inte börja leken förrän det är dags att gå hem och dessutom tvingas de känna doften av lunchförberedelsen till de andra barnen. Vi kallar det diskriminering/mobbing.”

”Vi har ändrat på schemat, bytt närvarodagar för barnen. De föräldrar som har haft möjlighet har börjat arbeta och ta ut mindre föräldrapeng. Vi har då fått 15 timmars barn kvar, och efter mycket tjafs med föräldrarna har vi lämnat det hela oförändrat.”

”Eftersom vi i dagsläget bara har ett deltidsbarn kommer detta inte att utgöra en stor förändring. Nästa år kanske vi har fler och då kommer vi att tvingas till besparingar.”

”Deltidsbarnen får gå färre timmar, förr fick de gå mellan 9-14:30, och 8:30-14:30 när vi går till skogen vilket innebar att vi erbjöd 18 timmar i veckan och att barnen fick stanna på mellanmål. Nu får de gå mellan 08:45-13:45, 15 timmar i veckan och inget mellis. Vi har också haft ett möte med föräldrarna som drabbas och förklarar att dessa barn inte i lika stor utsträckning får gå med på olika evenemang, som de fick förr, ex. bad, teater mm.”

”Vi ändrar tiderna för deltidsbarnen till 8.15-11.15. Vi minskar successivt personaltimmar under eftermiddagstid och komprimerar schema allteftersom att antalet deltidsbarn ökar i verksamheten under året. Dock ska nämnas att vi för flera av barnen ser en positiv förändring beträffande kontinuitet och medverkan i fasta och organiserade gruppaktiviteter genom närvaron varje förmiddag. Den tidiga lektiden på dagen och att vara där när andra barn kommer upplever personalen också har en positiv inverkan. Sen har jag full respekt för att förändringen upplevs negativt ur andra bemärkelser för våra familjer. Men som vi kan se det nu så har barnen det bra.”

”Den här posten har stor påverkan på förskolans ekonomi då vi har många deltidsbarn under 2008. För att hantera detta tvingas vi ta in fler barn i verksamheten, vilket leder till större barngrupper. Vi måste också göra kostnadsbesparingar inom andra områden vilket leder till kvalitetsförsämring av verksamheten.”

6.3.5 Vad gör ni för att kompensera minskning av pengarna till 4-5 åringar?

”Vi förlorar 11 800:-/år på varje 4-5 åring, det gör 983:-/månaden. I min dagbarnvårdargrupp är det 8 barn, om jag har 4 st. barn i åldern 4-5 år, vilket de flesta av oss har så innebär det att jag får $4 \times 983:- = 3\,932:-$ mindre varje månad. Det betyder 47 184:- mindre på ett år. / Konsekvensen blir sämre kvalitet på mat, inget förbrukningsmaterial köps. Det blir mycket sämre stimulans för både mage, hjärna och utveckling. Omöjligt att följa Täbys riktlinjer utan pengar!”

”Vi har tagit in fler barn och planerar för ytterligare intag, påverkar kvaliteten tycker vi. Vi får också dra ner på ledarnas kompetensutveckling. Vi kan ej servera så mycket ekologisk mat som vi har gjort hitintills. Hela kostnadsbiten måste ses över.”

”Förutom kvalitetssänkning genom fler barn minskar också utrymmet för aktiviteter, utbildning och förbättringsåtgärder på förskolan. Vi tvingas konstatera att vi inte kan göra den kvalitetsförbättring vi skulle vilja vad gäller måltider.”

”Sänkning av peng är inte bra. Vi får återigen kompensera med flera barn, vilket jag tidigare nämnt att det blir många barn i Täbys barngrupper framöver.”

”På hela förskolan försöker jag finna möjligheter att spara in. Vi har tagit in ett extra barn på varje avdelning bla. en avdelning har fått två till barn. Vi har tidigare haft bevakning av våra lokaler vilket vi inte kommer att ha längre. Alla bäckar små som man brukar säga.”

”Vi kompenserar vår kostnadsökning genom att ta in ytterligare barn.”

”Återigen drabbas förskolan mycket negativt, då alla besparingar leder till att det inte längre finns samma utrymme för att utveckla och förbättra verksamheten. Både personal och barn blir drabbade i form av större barngrupper, och mindre resurser till utbildning och förbättringsåtgärder. Vår förskola och kommun blir mindre attraktiv och tappar i konkurrenskraft i vad vi kan erbjuda både barnfamiljer och personal i jämförelse mot andra kommuner i Stockholmsområdet.”

6.3.6 Övriga kommentarer

”Politikerna har verkligen tagit bort all lust att fortsätta med det jag tyckte var roligt, nu är det en tidsfråga innan jag säger upp mig, jag har jobbat i 25 år som dagmamma.”

”När jag räknade på pengarna som betalades ut i januari och jämförde med december så fick vi 4000!! kr mer i januari och då har vi löneökningar på ca 4 % till 35 personer. Detta går absolut inte ihop. Som jag tidigare sagt så blir det många barn i barngrupperna framöver. Jag kommer även att informera Sofia Paulsson om detta.”

”Vi kommer ha ett möte längre fram för att se var vi mer kan spara på.”

6.4 Konsekvenser för barn

- Försämrade pedagogik och färre aktiviteter då barngrupperna blir större.
- Ökad stress.
- Sämre start i livet, dvs svårare att börja förskoleklass med sämre start i förskolan.
- Bristande säkerhet då barngrupperna blir större och personalen därmed inte längre kan ha överblick över samtliga barn.
- Lägre kvalitet på den pedagogiska verksamheten och därmed lägre kvalitet på lärandet.
- Hämmad social utveckling i jämförelse med jämnåriga i andra kommuner.
- Förlorade kompisrelationer.
- Brist på kontinuitet.
- Risk för utanförskap ökar.
- Långa uppehåll vilket kan leda till att barn får svårt att ”komma in i gruppen” på nytt efter varje uppehåll.

”Dessutom störs verksamheten i sina aktiviteter. De hinner inte börja leken förrän det är dags att gå hem och dessutom tvingas de känna doften av lunchförberedelsen till de andra barnen. Vi kallar det diskriminering/mobbing.” *Utdrag ur skolverkets rapport ”Femtontimmarsbarn”*

6.5 Konsekvenser för föräldrar

- Minskad valfrihet att välja pedagogik som passar varje barn.
- Ökad oro när barnen är i förskolan pga större barngrupper och mindre säkerhet.
- Ökad stress.
- Förlorad SGI.
- Föräldrar hamnar i konflikt mellan kommun och försäkringskassa.
- Högre arbetslöshet då föräldrar tvingas säga upp sig ifrån sina jobb.
- Nedmontering av valfriheten och därmed antal platser och långa köer.
- Inga möjligheter att välja barnomsorg utanför Täby kommun.
- Minskade möjligheter för invånare att ”göra karriär” vilket resulterar i missnöjda kommuninvånare och lägre skatteintäkter.

6.6 Konsekvenser för Täby kommun

- Moderaternas stöd kommer att minska i kommunen.
- Fusk av föräldrar och enskilda utförare för att kompensera inkomstbortfall.
- Ökad ojämlikhet mellan olika områden i kommunen som en konsekvens av att områden med bättre ekonomiska förutsättningar har råd att bidra med extra resurser.
- En potentiell nedmontering av barnomsorgen då företagsklimatet och möjligheten till en rimlig avkastning starkt begränsas av kommunens ramar.
- Täby beskrivs i media som en impopulär problemkommun.
- Förtroendet hos kommuninvånarna för folkvalda och kommunens tjänstemän minskar.
- Kommunen som helhet halkar efter avseende utbildningsnivå och utveckling.
- Färre barnfamiljer och unga vuxna kommer att välja Täby som kommun att flytta till.
- Bostadspriser kommer att sjunka.
- Svårigheter att uppnå visionen ”Täby 2030” med 80 000 invånare. Vilka skall flytta in till Täby?

- Sociala problem i högre åldrar vilket kan medföra ökade sociala kostnader för kommunen.
- Lägre utbildningsnivå, dvs minskad kompetens och kvalitet i barnomsorgen kan innebära svårare övergång till förskoleklass och senare även grundskola.
- Svårt att rekrytera kompetent personal till barnomsorgen.
- Negativ effekt på skatteintäkter.
- Svårigheter för Täby kommun att följa regeringens mål för familjepolitiken.

7 Åtgärder

7.1 Utförare

Här har vi samlat de åtgärder som utförare vidtar för att klara ekonomin.

7.1.1 Uppsägning av personal

”Vi måste säga upp en deltid för att få kostnaderna i balans pga att kommunen sköter fakturering av föräldraavgifterna.”

7.1.2 Ingen lunch till deltidsbarn

Kostnadsbesparing av luncher till deltidsbarn, dvs barnen får antingen vara i förskolan på fm eller em utan lunch.

7.1.3 Större barngrupper

”Vi har i snitt 60 föräldralediga så även har blir det negativa konsekvenser. Det enda vi kan göra är att antingen minska personal eller ta i flera barn per avdelning.”

”Vi kommer att göra en tillfällig överinskrivning av 3 barn under våren 2008. Detta belastar vår personalgrupp som vi inte har möjlighet att öka, dessutom minskar säkerheten då det blir fler barn att se efter samt vi inte har lika mycket tid per barn att arbeta med utveckling/stöd osv.” ”

7.1.4 Kompletterande intäktskällor

”Vi kommer att bli tvungna att hitta alternativa inkomstkällor för att över huvudtaget kunna bibehålla nuvarande kvalitet i vår verksamhet”

7.1.5 Ändrat schema för deltidsbarn

”Vi har ändrat på schemat, bytt närvarodagar för barnen.”

7.1.6 Färre timmar för deltidsbarn

”Deltidsbarnen får gå färre timmar, förr fick de gå mellan 9-14:30, och 8:30-14:30 när vi går till skogen vilket innebar att vi erbjöd 18 timmar i veckan och att barnen fick stanna på mellanmål. Nu får de gå mellan 08:45-13:45, 15 timmar i veckan och inget mellis.”

7.1.7 Minskade personaltimmar

Vi minskar successivt antalet personaltimmar under eftermiddagstid och komprimerar schema allteftersom att antalet deltidsbarn ökar i verksamheten under året.

7.1.8 Kostnadsbesparingar

”Vi måste också göra kostnadsbesparingar inom andra områden vilket leder till kvalitetsförsämring av verksamheten.”

”Vi får också dra ner på ledarnas kompetensutveckling. Vi kan ej servera så mycket ekologisk mat som vi har gjort hitintills. Hela kostnadsbiten måste ses över.”

”Förutom kvalitetssänkning genom fler barn minskar också utrymmet för aktiviteter, utbildning och förbättringsåtgärder på förskolan. Vi tvingas konstatera att vi inte kan göra den kvalitetsförbättring vi skulle vilja vad gäller måltider.”

”Vi har tidigare haft bevakning av våra lokaler vilket vi inte kommer att ha längre.”

7.1.9 ”Frivilliga” ekonomiska bidrag

Som tillägg till åtgärderna ovan tvingas utförare vidta ytterligare åtgärder som direkt påverkar föräldrarnas plånbok. I dagsläget finns det en mängd exempel som beskriver ”föräldrafixardagar”, inträde till teater, museum och biobesök, lunchmatsäck och andra föräldrabidrag. Ytterligare förekommande exempel innefattar föräldrakooperativ som startar "serviceföreningar" som mot avgift ordnar städning, fastighetsskötsel och liknande hushållsnära tjänster vid sidan av den ordinarie verksamheten, när kommunpengen inte räcker för att hålla den kvalitet som föräldrar, barn och personal önskar.

7.2 Barn i Täby kräver en barnomsorg som:

- Ger samma möjligheter för alla barn att pröva och utveckla förmågor och intressen.
- Tillgodoser barnens möjligheter till inflytande och ansvar.
- Är utformad så att barnen känner sig trygga och respekterade.
- Garanterar barnens säkerhet, både i den inre och yttre miljön.
- Erbjuder stöd till barn med särskilda behov.

7.3 Barn i Täby kräver att den politiska majoriteten i Täby:

- Höjer barnomsorgspengen över riksgenomsnittet genom att använda ekonomiskt överskott och ofördelade medel i kommunens budget.
- Arbetar igenom ett nytt, effektivt och rättvist bidragssystem *i samverkan* med utförare.
- Skapar en öppen dialog med utförarna.
- Ger riktat stöd till förskoleverksamheter, till exempel bidrag till förskolor i områden med särskilda behov.
- Visar hur ökad kvalitet inom barnomsorgen uppnås med sämre ekonomiska förutsättningar.
- Analyserar konsekvenser av sina beslutsförslag.
- Höjer pengarna för deltidsbarn för att tillåta minst 30 timmar per vecka.

- Avskaffar kommunens fakturering av föräldraavgifterna.
- Ökar kvaliteten på barnomsorgen i Täby kommun.
- Bevarar valfriheten att välja barnomsorg som passar våra barn.
- Lyssnar på väljarna!

8 Källreferenser

- VP Täby 2008
- Välkommen att välja förskoleverksamhet i Täby 2007/2008 (pdf)
- Protokoll BGN 13/12 2007
- Enskilda Utförare
- Föräldrar
- Skolverket
- Riksbanken
- Statistiska Centralbyrån

Vi tackar alla som bidragit till sammanställandet av denna rapport, särskilt personal på förskolor och familjedaghem i Täby kommun, föräldrar och medlemmar i "Barn i Täby".